

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(duben 2022)

★ Rada: posílený mandát Agentury pro základní práva

Dne 5. dubna přijala Rada změnu nařízení o zřízení Agentury Evropské unie pro základní práva. Cílem tohoto kroku je posílit mandát agentury a prostřednictvím účinnějších postupů zlepšit její fungování. Nařízení nyní zařazuje do působnosti agentury oblast policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech s cílem sladit mandát této agentury s Lisabonskou smlouvou. Společná zahraniční a bezpečnostní politika zůstane i nadále mimo oblast působnosti agentury, což znamená, že v tomto ohledu bude zachována stávající situace. Dosavadní víceletý rámec, jenž vymezuje pracovní program agentury, bude nahrazen operativnějším ročním a víceletým programem. Znění daného nařízení Rady je založeno na článku 352 SFEU, v němž se vyžaduje jednomyslné přijetí Radou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/04/05/fundamental-rights-council-adopts-reinforced-mandate-for-fundamental-rights-agency/>

★ Přeshraniční přístup k elektronickým důkazům v trestním řízení

Dne 5. dubna přijala Rada rozhodnutí, kterým se členské státy zmocňují, aby v zájmu EU podepsaly druhý dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o počítačové kriminalitě (Budapeštská úmluva). Tento protokol má zlepšit přeshraniční přístup k elektronickým důkazům, které mají být použity v trestním řízení. Zjednodušením spolupráce mezi členskými státy a třetími zeměmi má přispět k boji proti počítačové kriminalitě a jiným formám trestné činnosti na mezinárodní úrovni a zároveň má zajistit vysokou úroveň ochrany fyzických osob a dodržování norem EU v oblasti ochrany údajů. Protokol zahrnuje postupy pro zlepšení mezinárodní spolupráce mezi orgány a pro posílení přímé spolupráce s poskytovateli a subjekty usazenými v jiných zemích. Znění tohoto protokolu doplní rámec EU pro přístup k elektronickým důkazům, o němž v současné době jednájí orgány EU. Stranami Budapeštské úmluvy je v současné době 66 zemí, z toho 26 členských států.

EU nemůže protokol podepsat, neboť jeho smluvními stranami mohou být pouze státy. Členské státy jsou tedy oprávněny protokol podepsat, jednajíce společně v zájmu EU. Rada vyzývá členské státy, aby protokol podepsaly během slavnostního aktu podpisu dne 12. května 2022 anebo co nejdříve poté. Rada se dnes rovněž rozhodla zaslat Parlamentu ke schválení rozhodnutí zmocnit členské státy k ratifikaci protokolu.

Druhý dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě (Rada Evropy) je v češtině k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14898-2021-INIT/cs/pdf>

Rada evropských advokátních komor (CCBE) již v roce 2019 publikovala své stanovisko, v němž upozorňuje na problematické aspekty Protokolu a rizika související s přistoupením k němu.

Stanovisko je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/SURVEILLAN CE/SVL_Position_papers/EN_SVL_20191108_CCBE-written-comments-on-Draft-2nd-Additional-Protocol-to-the-Convention-on-Cybercrime.pdf

Opatření EU v souvislosti s válkou na Ukrajině

Koordinované kroky telekomunikačních operátorů s cílem pomoci uprchlíkům

Telekomunikační operátoři z EU a Ukrajiny podepsali dne 8. dubna společně prohlášení o tom, že budou koordinovaně usilovat o zajištění a stabilizaci cenově dostupného nebo bezplatného roamingu a mezinárodních hovorů mezi EU a Ukrajinou. Podpis tohoto společného prohlášení byl zprostředkován Komisí a Evropským parlamentem a podepsalo ho 27 operátorů v EU a na Ukrajině.

Zmražení a zabavení majetku ruských a běloruských oligarchů

EU dosud zmrazila majetek ruských a běloruských oligarchů a subjektů ve výši téměř 30 miliard eur. Pracovní skupina Freeze and Seize, kterou Komise zřídila v březnu, se pravidelně schází, aby zajistila lepší koordinaci vymáhání sankcí EU proti ruským a běloruským jednotlivcům a společnostem. Jedním z cílů pracovní skupiny je prozkoumat vazby mezi majetkem patřícím osobám, na které se vztahují sankce EU, a trestnou činností.

Jednání pracovní skupiny se zúčastnili rovněž zástupci CCBE. ČAK k tomuto setkání odeslala své vyjádření, ve kterém shrnula, s jakými problémy v praxi se v souvislosti se sankcemi setkávají advokáti nebo jaké jsou potřeby advokátů, aby zajistili dodržování svých zákonných povinností.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_2373

Rada se dne 13. dubna dohodla na **doporučení o směně ukrajinských bankovek** denominovaných v hřivnách za měny zemí EU v zájmu podpory lidí prchajících před válkou na Ukrajině. Doporučení bude nyní formálně přijato Radou, a to písemným postupem. Předběžné datum přijetí je 19. dubna. Doporučení nejsou právně závaznými akty. O vlastním provedení doporučení a zavedení daných režimů proto

rozhodnou členské státy v závislosti na své vnitrostátní situaci. Rada zemí EU již za tímto účelem zavedla vnitrostátní opatření.

Mise EUAM Ukraine: Rada dále pozměnila mandát tak, aby poskytoval podporu i při vyšetřování a stíhání mezinárodních zločinů

Rada EU přijala 13. dubna rozhodnutí, kterým se mění mandát poradní mise EU pro reformu sektoru civilní bezpečnosti na Ukrajině (EUAM Ukraine). Mise EUAM Ukraine je civilní mise bez výkonných pravomocí zřízená dne 22. července 2014. Svou činnost zahájila dne 1. prosince 2014. Jejím obecným cílem je podpořit Ukrajinu při rozvoji udržitelných, odpovědných a efektivních bezpečnostních služeb, které posilují právní stát. V rámci pozměněného mandátu bude mise EUAM Ukraine ukrajinským orgánům poskytovat rovněž podporu s cílem usnadnit vyšetřování a stíhání veškerých mezinárodních zločinů spáchaných v souvislosti s vojenskou agresí Ruska vůči Ukrajině. Mise EUAM Ukraine bude ukrajinským orgánům poskytovat strategické poradenství a odbornou přípravu v souvisejících záležitostech. Může rovněž ukrajinským orgánům darovat finanční prostředky nebo vybavení. Mise zajistí úzkou spolupráci s Mezinárodním trestním soudem a Eurojustem, jakož i s členskými státy poskytujícími přímou podporu vyšetřování a stíhání mezinárodních zločinů na Ukrajině.

Webové stránky této mise jsou k dispozici zde: <https://www.euam-ukraine.eu/>

EP: Právo na opravu

Dne 7. dubna přijal Evropský parlament usnesení, ve kterém shrnuje své požadavky k připravovanému legislativnímu návrhu o právu na opravu, který by Komise měla představit do konce roku 2022. Poslanci požadují, aby výrobky byly navrženy tak, aby déle vydržely, mohly být bezpečně opraveny a aby jejich části byly snadno vyjímatelné. Domnívají se, že řádné „právo na opravu“ by mělo opravářům a spotřebitelům umožnit bezplatný přístup k informacím o opravách a údržbě. Dále mají dle poslanců EP pravidla zahrnovat pobídky, jako je prodloužená záruka nebo poskytnutí náhradního zařízení po dobu opravy, aby spotřebitelé upřednostnili opravu před výměnou; harmonizovaná pravidla pro spotřebitelské informace v době nákupu, včetně informací o očekávané životnosti výrobku, náhradních dílech, opravárenských službách, možný mechanismus společné odpovědnosti výrobce a prodejce v případě nevyhovujícího výrobku.

Text usnesení je v češtině k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0126_CS.html

EP: Vyšetřovací výbor k prošetření kauzy Pegasus

Dne 19. dubna se poprvé sešel nový vyšetřovací výbor Evropského parlamentu, který má za cíl zjistit prošetření používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentních špionážních softwarů. Evropský parlament v březnu rozhodl o zřízení výboru, aby bylo vyšetřeno, zda v souvislosti s kauzou Pegasus došlo k porušení práva EU a základních práv evropských občanů. Výbor má předložit do roka předložit závěrečnou zprávu. Nově zvolený předseda Jeroen Lenaers na první schůzi výboru zdůraznil, že

mnoho advokátů a novinářů bylo terčem tohoto špionážního softwaru. Dodal, že je to veliký problém pro demokracii a právní stát v EU.

Webové stránky vyšetřovacího výboru jsou k dispozici zde: <https://www.europarl.europa.eu/committees/cs/pega/home/highlights>

SDEU: Přenos jednání, vyhlášení rozsudků Soudního dvora EU po internetu

Od 26. dubna bude mít veřejnost přístup k soudní činnosti SDEU po internetu. Vyhlášení rozsudků Soudního dvora a přednesy stanovisek generálních advokátů budou přenášeny živě na jeho webových stránkách. Přenos, který se v této fázi týká pouze věcí přidělených velkému senátu, bude aktivován, jakmile bude zahájeno zasedání k vyhlášení či přednesu, podle rozvrhu stanoveného v soudním kalendáři. Jednání ve věcech přidělených velkému senátu Soudního dvora budou rovněž v zásadě vysílána ze záznamu během šestiměsíční pilotní fáze. Zasedání bude možné sledovat buď týž den od 14:30 hodin (v případě zasedání, která se konají dopoledne), nebo následující den od 9:30 hodin (v případě zasedání konajících se odpoledne), pozdější přehrávání však nebude možné. Přenosy jsou navrženy tak, aby umožnily občanům sledovat zasedání za stejných podmínek, jako by byli fyzicky přítomni. Občanům tedy bude zpřístupněno i simultánní tlumočení.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_1477137/cs/

Akt o digitálních službách: Rada a EP dosáhly dohody

Dne 23. dubna Rada a Evropský parlament dosáhly předběžné politické dohody ohledně aktu o digitálních službách. Tento akt má zobecnit zásadu, podle níž by vše, co je nezákonné mimo internet, by mělo být nezákonné i online. Jeho cílem je chránit digitální prostor před šířením nezákonného zboží, obsahu a služeb a zajistit ochranu základních práv uživatelů.

Akt o digitálních službách vymezuje horizontální právní rámec a zaměřuje se na zprostředkovatelské služby, které zajišťují například poskytovatelé hostingových služeb, internetové vyhledávače, internetové platformy a internetová tržiště. Tímto aktem mají být zpřísněny povinnosti vztahující se na online tržiště. Vzhledem k jejich významné úloze, budou online tržiště na základě aktu o digitálních službách povinna kontrolovat prodejce, kterým umožňují prodej produktů či služeb na svých online platformách. Dále bude zaveden zákaz klamavých rozhraní a metod uvádějících uživatele v omyl. V souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině a se zvláštními dopady na manipulaci s informacemi na internetu byl vložen nový článek, který zavádí mechanismus reakce na krizi. Tento mechanismus bude aktivován rozhodnutím Komise na doporučení Výboru národních koordinátorů digitálních služeb a umožní analyzovat dopad činnosti velkých platforem a vyhledávačů na danou krizi a určit přiměřená a účinná opatření, která mají být v souladu se základními právy zavedena. Aby bylo zajištěno účinné a jednotné uplatňování povinností bude Komisi svěřena výlučná pravomoc dohledu nad velkými platformami a vyhledávači. Předběžnou

politickou dohodu, které bylo dosaženo, musí teď schválit formálně Rada a Evropský parlament.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package>

SDEU: jmenování devíti soudců Tribunálu

Rada jmenovala dne 27. dubna devět soudců Tribunálu. Soudci Tribunálu jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států po konzultaci s výborem odpovědným za vydání stanoviska týkajícího se vhodnosti potenciálních kandidátů pro výkon dotčených funkcí. Soudcem Tribunálu byli opětovně jmenováni: pan Geert De Baere a pan Paul Nihoul (Belgie); pan Sten Frimodt Nielsen a pan Jesper Svenningsen (Dánsko); pan Krisztián Kecsmár (Maďarsko); pan Marc Van der Woude (Nizozemsko); paní Maria José Costeirová a pan Ricardo da Silva Passos (Portugalsko). Nově byl pak jmenován soudcem Tribunálu pan Goulielmos Valasidis (Řecko). Těchto devět soudců bylo jmenováno na období od 1. září 2022 do 31. srpna 2028.

Veřejná konzultace o srážkových daních

Dne 1. dubna spustila Komise veřejnou konzultaci s názvem „Srážkové daně – nový celounijní systém pro zamezení dvojího zdanění“. Tato iniciativa má za cíl zavést celounijní systém srážkové daně z dividend nebo úroků, který bude zahrnovat výměnu informací a vzájemnou spolupráci daňových orgánů. Jedním z deklarovaných přínosů této iniciativy by mělo být zjednodušení procesu a snížení nákladů souvisejících s procesem vratek srážkových daní u přeshraničních investic – a to zejména pro drobnější investory. Zamýšlená směrnice má zlepšit stávajících procedury vracení sražených daní s cílem je zefektivnit (např. prostřednictvím zavedení unifikovaných procedur a formulářů), zavést jednotný systém poskytujícího přímou úlevu od dvojího zdanění (tj. snížení srážkové daně dle dané smlouvy o zamezení dvojímu zdanění) v zemi zdroje v rámci EU; prohloubit stávající systém spolupráce a výměny informací s cílem ověření nároku na benefity vyplývající ze smluv o zamezení dvojímu zdanění (např. prostřednictvím reportingu a výměny informací ohledně skutečných vlastníků).

Příspěvky ke konzultaci je možné zasílat zde: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13031-Srazkove-dane-novy-celounijni-system-pro-zamezeni-dvojihho-zdaneni_cs

Veřejná konzultace – Vymáhání práva na ochranu spotřebitele v zahraničí

Dne 4. dubna spustila Komise veřejnou konzultaci za účelem hodnocení implementace nařízení č. 2017/2394 o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů 2013/11 a nařízení o řešení spotřebitelských sporů online 524/2013. V roce 2023 chce Komise zveřejnit dvě zprávy týkající se vymáhání dodržování právních předpisů a mimosoudního řešení

sporů v oblasti ochrany spotřebitele. V těchto zprávách vyhodnotí pokrok v provádění nařízení (EU) 2017/2394 o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele i směrnice 2013/11/EU o alternativním řešení spotřebitelských sporů a nařízení (EU) č. 524/2013 o řešení sporů on-line. Komise chce veřejnou konzultaci shromáždit podklady pro tvorbu těchto zpráv.

Veřejná konzultace je otevřená do 27. června 2022 a je přístupná na tomto odkazu: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13430-Vymahani-prava-na-ochranu-spotrebitela-v-zahranici_cs

Eurojust: návrh nařízení o shromažďování, uchovávání a analýze důkazů o válečných zločinech

Dne 25. dubna navrhla Komise pozměnit nařízení 2018/1727 o Eurojustu, aby agentura poskytla právní možnost shromažďovat, uchovávat a sdílet důkazy o válečných zločinech. Pro zajištění odpovědnosti za zločiny spáchané na Ukrajině je nutné zajistit bezpečné uchovávání důkazů mimo Ukrajinu a také podpořit vyšetřování a stíhání ze strany příslušných evropských a mezinárodních soudních orgánů. Na základě nařízení má být zajištěno, že Eurojust bude moci přijímat a centrálně uchovávat důkazy z různých zdrojů. Bude tak možné účinněji podporovat práci na vytváření případů v národních a mezinárodních vyšetřováních a poskytovat dodatečnou podporu příslušným státním zastupitelstvím. Za tímto účelem návrh počítá se zřízením automatizovaného zařízení pro správu a ukládání údajů mimo systém řízení případů. S ohledem na citlivou povahu osobních údajů musí jejich zpracování, včetně shromažďování, uchovávání, analýzy a výměny, splňovat nejvyšší standardy ochrany údajů a kybernetické bezpečnosti. Změny nařízení o Eurojustu by měly být přijaty urychleně.

Od 25. dubna začalo také období pro zasílání připomínek k tomuto návrhu. Připomínky je možné zasílat do 24. června na tomto odkazu, kde je k dispozici i plné znění návrhu nařízení v angličtině: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13451-Proposal-for-a-Regulation-Justice-and-Consumers_cs

Komise: opatření proti zneužívajícím strategickým žalobám proti novinářům a obráncům lidských práv (tzv. „SLAPP“)

Komise dne 27. dubna přijala návrh směrnice proti zneužívajícím strategickým žalobám. Strategické žaloby proti účasti veřejnosti, obecně známé jako „SLAPP“, představují formu obtěžování zaměřenou nejčastěji proti novinářům a obráncům lidských práv s cílem bránit jim ve vyjadřování se k otázkám veřejného zájmu. Navrhovaná směrnice se vztahuje na strategické žaloby proti účasti veřejnosti v občanských věcech s mezinárodním přesahem. Umožňuje soudcům rychle zamítnout zjevně neopodstatněná řízení a stanovuje několik procesních záruk a opravných prostředků, jako jsou náhrada škody, náklady řízení, odrazující sankce za zahajování zneužívajících soudních řízení nebo ochrana proti rozsudkům třetích zemí.

Komise rovněž přijala doplňující doporučení, jehož cílem je motivovat členské státy k tomu, aby uvedly svá pravidla do souladu s navrhovaným právem EU, a to i pro vnitrostátní případy a jiná než občanskoprávní řízení. Komise vyzývá členské státy, aby zahrnuly do vnitrostátního právního rámce nezbytné záruky, poskytly advokátům a osobám, proti nimž by mohly být podány strategické žaloby odbornou přípravu s cílem zlepšit jejich znalosti a dovednosti tak, aby mohli těmto řízením účinně čelit. Osoby žalované by měli dle doporučení mít přístup k individuální a nezávislé podpoře, například ze strany advokátních kanceláří, které by mohly uvedené osoby zastupovat pro bono.

Navrhovaná směrnice bude nyní projednávána Evropským parlamentem a Radou. Doporučení Komise je přímo použitelné. Členské státy mají povinnost 18 měsíců po přijetí doporučení podat Komisi zprávu o jeho provádění.

Návrh směrnice je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/files/proposal-directive-strategic-lawsuits-against-public-participation-slapp_en

Doporučení je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/files/recommendation-strategic-lawsuits-against-public-participation-slapp-and-annex_en

Právní stát: Komise zahájila s Maďarskem řízení

Dne 27. dubna zahájila Komise řízení o porušení povinnosti s Maďarskem, kvůli porušování principů právního státu. V rámci tohoto řízení může být Maďarsku odebrána část prostředků poskytnutých z unijního rozpočtu. Komise zjistila v Maďarsku prohřešky, které mohou ohrozit řádné rozdělování společných peněz. Dle komisařky Jourové má Komise zprávy auditorů, že se evropské fondy nerozdělují spravedlivým a transparentním způsobem a Maďarsko nepřijalo dostatečná opatření v boji proti korupci. Komise zaslala Maďarsku stanovisko s dvouměsíční lhůtou pro odpověď. Jedná se o první využití nového mechanismu chránícího unijní rozpočet před korupcí, střety zájmů či podvody.

FRA: Aktualizace právní příručky práv dítěte

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), Rada Evropy a Evropský soud pro lidská práva publikovali druhé vydání své Příručky o evropském právu v oblasti práv dítěte. Tato Příručka je komplexním a praktickým průvodcem evropským právem v oblasti práv dítěte. Seznamuje advokáty s tématy jako je rovnost; ekonomická, sociální, kulturní a občanská práva; náhradní péče a adopce; migrace a azyl nebo ochrana před násilím a vykořisťováním. Příručka si klade za cíl zvýšit povědomí a zlepšit znalosti o příslušných normách stanovených Evropskou unií a Radou Evropy, zejména prostřednictvím judikatury Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva. Odkazuje také na Evropskou sociální chartu, další nástroje EU, Rady Evropy a mezinárodní smlouvy OSN týkající se práv dítěte.

Příručka je v angličtině ke stažení zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2022/widely-used-child-rights-legal-handbook-now-updated>

Komise: návrh nového legislativního rámce pro legální migraci

Dne 27. dubna navrhla Komise nový právní rámec v oblasti legální migrace. Soubor návrhů má usnadnit lidem prchajícím před ruskou invazí na Ukrajině vstup na trh práce EU. Komise navrhla revidovat **směrnici o jednotném povolení**. Postup pro jednotné povolení, jež kombinuje pracovní povolení a povolení k pobytu, by na základě tohoto návrhu měl být efektivnější. Celý proces by se měl pro žadatele i zaměstnavatele urychlit a zjednodušit. Žadatelé budou moci podávat žádosti jak v členských státech EU, tak ve třetích zemích. Budou rovněž posíleny záruky rovného zacházení a ochrana před pracovním vykořisťováním. Na základě navrhovaných změn by jednotné povolení dávalo například státnímu příslušníkovi třetí země právo změnit zaměstnavatele během doby platnosti povolení. Dále navrhla Komise pozměnit **směrnici o dlouhodobě pobývajících rezidentech** a usnadnit tak získání statusu dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU. Podmínky pro přijetí by měly být zjednodušeny. Například bude umožněna kumulace dob pobytu v různých členských státech. Revize má posílit práva dlouhodobě pobývajících rezidentů a jejich rodinných příslušníků, včetně zlepšení podmínek pro slučování rodin a usnadnění mobility v rámci EU. Návrh také prodlužuje možnost nepřítomnosti na území EU pro dlouhodobě pobývající rezidenty, aniž by ztratili status dlouhodobého rezidenta EU, ze současných 12 měsíců na 24 měsíců.

Návrh směrnice o jednotném povolení je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/home-affairs/proposal-directive-single-application-procedure-single-permit-third-country-nationals-reside-work_en

Návrh směrnice o dlouhodobě pobývajících rezidentech je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/home-affairs/proposal-directive-european-parliament-and-council-status-third-country-nationals-long-term_en

JUDIKATURA

SDEU: Rozsudek ve věci C-401/19 Polsko v. Parlament a Rada – směrnice o autorském právu a svoboda projevu, ze dne 26. dubna 2022

Povinnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online kontrolovat obsah, který uživatelé chtějí nahrát na jejich platformy, před jejich šířením veřejnosti, je doplněna zárukami vhodnými k tomu, aby byla zajištěna slučitelnost se svobodou projevu a informací.

Polská republika podala žalobu k Soudnímu dvoru ohledně zrušení článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu. Podle názoru žalobkyně tento článek porušuje právo na svobodu projevu a informací zaručené v Listině základních práv Evropské unie. Článek 17 směrnice o autorském právu stanoví zásadu, podle které jsou poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online přímo odpovědní, pokud jsou

předměty ochrany (díla, atd.) nahrány protiprávně uživateli jejich služeb. Dotyční poskytovatelé však mohou být této odpovědnosti zproštěni. Za tímto účelem jsou zejména povinni v souladu s ustanoveními tohoto článku 17 aktivně dohlížet na obsah nahrávaný uživateli, aby předcházeli zpřístupnění předmětů ochrany, které nositelé práv prostřednictvím těchto služeb nechtějí zpřístupnit.

Rozsudkem z 26. dubna 2022 Soudní dvůr žalobu Polska zamítl. Soudní dvůr nejprve připomněl, že poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online k tomu, aby mohli být zproštěni odpovědnosti stanovené v článku 17 směrnice 2019/790, jsou de facto povinni provádět předchozí kontrolu obsahu. Aby mohli poskytovatelé takovou předchozí kontrolu provádět, jsou kromě toho donuceni k tomu, aby používali nástroje automatického rozpoznávání obsahu a automatického filtrování. **Taková předchozí kontrola a předchozí filtrování mohou podle názoru Soudního dvora vést k omezení významného prostředku pro šíření obsahu online.** Pokud jde dále o odůvodněnost takového omezení a konkrétněji o **proporcionalitu takového omezení** s ohledem na legitimní cíl sledovaný článkem 17 směrnice 2019/790, který spočívá v ochraně práv duševního vlastnictví, Soudní dvůr uvedl, zaprvé že unijní normotvůrce za účelem předejití nebezpečí, které v souvislosti s právem na svobodu projevu a informací uživatelů služeb pro sdílení obsahu online představuje, stanovil jasný a přesný rámec pro opatření, která mohou být přijata či vyžadována při plnění povinností, když vyloučil konkrétně opatření, která při nahrávání filtrují a blokují legální obsah. Soudní dvůr v této souvislosti připomněl, že systém filtrování, u něhož hrozí, že nebude dostatečně rozlišovat mezi protiprávním a legálním obsahem, by byl neslučitelný s právem na svobodu projevu a informací. Zadruhé článek 17 směrnice 2019/790 stanoví, že vnitrostátní právo uživatelům těchto služeb zajistí, že budou moci nahrávat obsah vytvořený uživateli pro účely například parodie nebo pastiše a že budou tito uživatelé poskytovateli uvedených služeb informováni o tom, že uživatelé mohou užívat díla a jiné předměty ochrany na základě výjimek z autorského práva nebo omezení těchto práv stanovených v právu Unie. Zatřetí podle tohoto článku 17 může být odpovědnost poskytovatelů těchto služeb za zajištění nedostupnosti určitého obsahu založena pouze za podmínky, že jim nositelé dotčených práv předají relevantní a nezbytné informace s ohledem na tento obsah. Začtvrté zmíněný článek 17 uvádí, že jeho uplatňování nevede k žádným obecným povinnostem v oblasti dohledu, což znamená, že poskytovatelům služeb pro sdílení obsahu online nelze ukládat, aby bránili nahrávání a zpřístupňování veřejnosti obsahů, pro něž by konstatování protiprávnosti vyžadovalo, aby samostatně posuzovali obsah s ohledem na informace poskytované nositeli práv. Zapáté tentýž článek 17 zavádí několik záruk procesní povahy, které chrání právo na svobodu projevu a informace uživatelů těchto služeb v případech, kdy by poskytovatelé uvedených služeb přesto omylem nebo bezdůvodně znemožnili přístup k legálnímu obsahu.

Soudní dvůr z toho vyvodil, že povinnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu, která vyplývá ze zvláštního režimu odpovědnosti zavedeného směrnicí, doplnil unijní normotvůrce zárukami vhodnými k tomu, aby bylo zajištěno dodržování práva na svobodu projevu a informací uživatelů těchto služeb, jakož i spravedlivá rovnováha mezi právem na svobodu projevu a informací a právem duševního vlastnictví. Členským státům však přísluší, aby při provádění článku 17 směrnice do vnitrostátního práva zajistily, že budou vycházet z výkladu tohoto ustanovení, který umožní zajistit spravedlivou rovnováhu mezi jednotlivými základními právy chráněnými Listinou.

Plné znění rozsudku je v češtině k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=258261&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11243840>

ESLP: Rozsudek ve věci Wang proti Francii (stížnost č. 83700/17), ze dne 28. dubna 2022

Práva na obhajobu dobrovolně vyslychaných osob: ESLP požaduje dodržování záruk platných pro policejní vazbu.

V rozsudku ve věci Wang proti Francii Evropský soud pro lidská práva jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení článku 6 odstavců 1 a 3 (právo na spravedlivý proces/právo na právní pomoc) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Případ se týkal paní Wang stíhané a odsouzené za nezákonný výkon lékařské praxe. Paní Wang, jejímž mateřským jazykem je čínština, souhlasila s dobrovolným výsledkem a byla informována o svém právu ukončit výslech v kterémkoli okamžiku v souladu s právními předpisy platnými ve Francii v době konání dobrovolného výslechu. Nebyla však výslovně informována o svém právu nevypovídat a nebyla jí nabídnuta možnost právního zastoupení a pomoc tlumočnicka. Během následného soudního řízení, již za asistence obhájce požadovala, aby ve světle článku 6 Úmluvy, bylo soudní řízení prohlášeno za neplatné. Nicméně neuspěla v tomto ani v navazujících odvolacích řízeních. Ve své stížnosti k ESLP si proto stěžovala na podmínky, za kterých byly vedeny její dobrovolné policejní výslechy a uvedla, že došlo k porušení článku 6 odstavců 1 a 3 (právo na spravedlivý proces/právo na právní pomoc) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

ESLP poznamenal, že v rozhodné době platná francouzská právní úprava, týkající se dobrovolného policejního výslechu, na rozdíl od právní úpravy o policejním zadržení a vazbě, nestanovila právo nevypovídat, právo na právní pomoc ani právo na tlumočnicka. Stěžovatelka byla v souladu s platnými právními předpisy informována o svém právu kdykoli ukončit výslech, se kterým souhlasila. Nebyla jí však výslovně nabídnuta možnost nevypovídat, možnost spojit se s advokátem a tlumočnickem. ESLP vzal na vědomí skutečnost, že legislativní reformy, které podstatně posilují práva osob a tyto možnosti již nabízí, byly přijaty až následně a neměly tedy žádný praktický dopad na situaci stěžovatelky. ESLP shledal, že nepřítomnost tlumočnicka během výslechu a nepřítomnost advokáta a neinformovanost stěžovatelky přispěly k tomu, že byla obviněna. Tudíž roli, kterou sehrála výpověď učiněná během dobrovolného výslechu a následně předložení této svědecké výpovědi způsobilo, že řízení jako takové bylo možné celkově považovat za nespravedlivé. ESLP judikoval, že došlo k porušení článku 6 odstavců 1 a 3 Úmluvy.

Plné znění rozsudku je ve francouzském jazyce k dispozici zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216926>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK